

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1271/ /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ea. : Kissné Vadas Enikő r. alezr.

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 151/2011. (VI. 1.) számú állásfoglalásának megállapításaira a rendőri intézkedés elleni panaszt a rendőrök intézkedés alatt tanúsított magatartása és hangneme tekintetében

e l u t a s í t o m,

a rendőri intézkedés elleni panasznak minden más tekintetben

h e l y t a d o k.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz (1363 Budapest, Pf.16.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326. § (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos – 2010. augusztus 26-án, a Panasztestület ügyfélszolgálatán személyesen előterjesztett – panaszában a Rendőrség által 2010. augusztus 21-én foganatosított rendőri intézkedést kifogásolta, mely az alábbiak szerint foglalható össze.

A panaszos előadta, hogy 2010. augusztus 21-én 11.00 óra körül, Budapesten a XII. kerületben, az Istenhegyi úton haladt gépkocsijával, amikor egy éles, beláthatatlan jobb kanyarban azt vette észre, hogy ott rendőrök – gépjárművükön megkülönböztető jelzést használata mellett – intézkedést hajtanak végre. A panaszos megítélése szerint ez a helyszín veszélyes volt a közlekedőkre nézve, ezért odagurult az autójával a rendőrökhöz, hogy erre figyelmeztesse őket. Arra is felhívta a figyelmüket, hogy a megállásukkal a záróvonal átlépésére kényszerítik a forgalomban résztvevő autókat. A panaszos egyszer dudált is figyelmeztetésképpen, nehogy elé lépjenek. Ezt követően a rendőrök megkérték a panaszost, hogy álljon félre, majd amikor a panaszos előadta nekik, hogy forgalomra veszélyes helyen álltak meg, a rendőrök intézkedés alá vonták és az iratait elkérték. A panaszos úgy érezte, hogy az intézkedés hangneme nem megfelelő, igaz a panaszos maga is felemelte a hangját, de nem volt rosszindulatú, agresszív. A panaszos ezután felhívta a BRFK Központi Ügyelet segélyhívó számát, ahol a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) XII. kerületi Rendőrkapitányságra kapcsolták annak érdekében, hogy segítséget tudjanak küldeni részére.

A panaszos fényképet készített az intézkedést foganatosító rendőrök autójáról, melyet a rendőrök kifogásoltak, és közölték vele, hogy csak akkor adják vissza az iratait, ha a panaszos odaadja a telefonját, amivel a fényképet készítette. A panaszos megjegyezte, hogy több iratát „egy csomóban” adta át a rendőröknek, így abban benne volt lakcímkártyája és bankkártyája is.

Amikor a panaszos megemlítette, hogy a rendőri intézkedés ellen panasszal fog élni, akkor az egyik rendőr („objektumőr”) közölte, hogy a BRFK-nál megteheti azt, „de a főnök majd elintézi”. A Panasztestülethez fordulás lehetőségéről nem kapott tájékoztatást, annak létezéséről a nyomozó ügyészségtől szerzett tudomást. A szolgálati fellépésre vonatkozó szabályoknak a rendőrök nem tettek eleget, az intézkedés okát nem közölték. A panaszos állítása szerint az „objektumvédő rendőrök” kapcsolatot tartottak – feltehetőleg rádión, vagy telefonon – a feletteseikkel. A panaszos biztonsági öve bekapcsolt állapotban volt, igaz a rendőrök ezt később megkérdőjelezték.

A panaszos előadta azt is, hogy az csak időközben derült ki, hogy az intézkedést kezdeményező rendőrök (hárman) valójában objektumvédelmi szolgálatot ellátó rendőrök voltak. Hozzátette a panaszos azt is, hogy „kezeslábast” viseltek.

Később megérkeztek a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság rendőrei, akik kulturáltan viselkedtek, és a panaszos az iratait is visszakapta tőlük, valamint közölték vele a panasztételi lehetőséget. A panaszos előadta, hogy a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság később kiérkező beosztottjaival szemben panaszja nincsen. A Panasztestület létezéséről azonban tőlük sem kapott tájékoztatást.

A panaszos a Panasztestület tanácsadója kérdésére nem tiltakozott az illetékes Rendőrkapitánysághoz való áttétel ellen abban az esetben, ha a Panasztestület alapjogsérelmet nem vagy csak csekély mértékben állapít meg.

A panaszos tájékoztatta a tanácsadót arról, hogy az általa készített fényképfelvételt elektronikus úton küldi meg a Panasztestület számára.

2.) A panaszos 2010. november 15-én elektronikus úton továbbította a Panasztestület részére az általa készített fényképfelvételt a rendőrségi gépjárműről. A fényképen egy, az úttest jobb oldali sávján álló rendőrségi gépkocsi látható, amelynek kikerülését éppen megkezdte egy gépjármű. Jól látható a felvételen az is, hogy az úttest azon részénél, ahol a rendőrségi gépkocsi áll – előtte és mögötte is – záróvonal van felfestve.

A panaszos rendőri intézkedések elleni panasza az alábbiakban foglalható össze:

- 1.) a panaszos sérelmezte az igazoltatást, majd az azt követően fogatosított adatellenőrzést és adatrögzítést;
- 2.) a panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt nem azonosították magukat, az intézkedés tényét és célját nem közölték;
- 3.) a panaszos kifogásolta, hogy a panasztételi lehetőségeiről nem tájékoztatták;
- 4.) a panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem adták vissza az iratait.
- 5.) a panaszos sérelmezte a rendőrök viselkedését és hangnemét;

II.

Döntésem meghozatala során az alábbi rendőrségi dokumentumok és nyilatkozatok álltak rendelkezésre:

- 2010. augusztus 26-án kelt jegyzőkönyv a panasz felvételéről, valamint a panaszos által 2010. november 15-én megküldött panasz kiegészítés és fényképfelvétel,
- a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály vezetőjének 2010. szeptember 15-én kelt tájékoztató levele,
- a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Külképviselési és Objektumvédelmi Osztály 2010. augusztus 21-én kelt jelentése
- a BRFK XII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály 2010. szeptember 8-án kelt összefoglaló jelentése (01120-105-14/5/2010.RP.)
- a BRFK XII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-járőr Alosztály 2010. szeptember 8-án kelt jelentése (01120/507757/201/id.),
- a BRFK XII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-járőr Alosztály 2010. szeptember 8-án kelt jelentése (01120/507756/201/id.),
- a BRFK XII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-járőr Alosztály 2010. szeptember 8-án kelt jelentése (01120/507755/201/id.),
- RK lapok,
- hangkazetta,
- CD lemez (rádióforgalmazás anyaga).

A rendőri jelentések az intézkedés kapcsán az alább releváns információkat tartalmazza:

2010. augusztus 21-én 06 óra 30 perctől szolgálati gépjárművel egy r. törzsőrmester és két r. őrmester látott el gépkocsizó összekötő járőrszolgálatot. 11.00 óra körüli időben Budapesten, a XII. kerület Istenhegyi úton (a Budapest, XII. kerület Istenhegyi út 37-41. számú házzal szemközti oldalon az Orbán tér irányába) rendőri intézkedést hajtottak végre egy általuk megállított gépjármű vezetőjével szemben, akit az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm.rendelet) 54. §-a alapján, közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt helyszíni bírsággal sújtottak.

Ezen intézkedés befejezése előtt az Istenhegyi úton az intézkedő rendőrök mellett megállt egy személygépkocsi, melynek vezetője hangjelzés kíséretében, lekezelő hangnemben kikiabált a gépjárműből, és azt sérelmezte, hogy a „rendőri intézkedés nem megfelelő”. Ezt követően az előző intézkedést befejező rendőrök a személygépkocsit, valamint annak vezetőjét az Istenhegyi úton karjuzással félreállították és **általános igazoltatás** alá vonták. A panaszost az intézkedés végeztével figyelmeztetésben részesítették.

Az ügyben keletkezett rendőri jelentés, valamint a szolgálatot ellátó r. törzsőrmester és két r. őrmester szóban történő meghallgatása alapján az alábbiak kerültek megállapításra. A panaszossal szembeni intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, nevük és szolgálati helyük közlésével kezdték meg. A r. törzsőrmester közölte az intézkedés alá vont személlyel szemben, hogy az általa használt indokolatlan hangjelzés, valamint a feléjük intézett lekezelő hangnem miatt kezdték meg az intézkedést.

Az intézkedés során elkérték a panaszos személy és a gépjármű menetokmányait adatellenőrzés céljából. A személy és a gépjármű adatait a Kerecsen központon keresztül a Körözési Információs Rendszerben ellenőrizték, abban azok nem szerepeltek. A központtól érkezett nemleges válaszára követően az adatokat felvezették az RK lapra, majd a járőrvezető r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy őt figyelmeztetésben részesíti, majd ezt követően az okmányokat visszaadták.

A járőrvezető r. törzsőrmester szerint az intézkedés során a panaszos mindvégig lekezelő hangnemben beszélt, szidalmazta a Rendőrséget, az intézkedő rendőröket, valamint sérelmezte a vele szemben folytatott intézkedést és panasszal szeretett volna élni. A r. törzsőrmester megadta a panaszos részére a felvilágosítást arról, hogy panasztételi jogával hol élhet.

A panaszos azon sérelme kapcsán, miszerint a vele szemben intézkedő rendőrök nem akarták visszaadni az ő személyes okmányait, a r. törzsőrmester elmondta, hogy a személyes okmányok csak annyi időtartamra voltak náluk, míg a körözési rendszerben az adatok at lekérdezték, illetve az általuk foganatosított rendőri intézkedés – mely figyelmeztetéssel zárult – az RK lapra történő adatfelvitelére és a helyszín feltüntetése megtörtént.

A r. törzsőrmester továbbá elmondta, hogy mind ő, mind a járőrtársai az intézkedés ideje alatt mindvégig kulturált, tisztelettudó hangnemben beszéltek a panaszossal. Ellenben ő volt az aki, lekezelő, arrogáns hangnemben beszélt velük, illetve azt hangoztatta, hogy ő jogász és tisztában van azzal, hogy hogyan kell egy rendőri intézkedést végrehajtani a közutakon.

A BRFK főügyelete által a helyszínre küldött BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság járőrpárosa – egy r. főtörzsőrmester, valamint egy r. törzsőrmester – megérkezését követően a panaszos megnyugodott és tisztelettudó magatartást tanúsított a továbbiakban.

Az intézkedés végeztével az esetet jelentették a Központi Ügyelet felé, ahol egy r. főtörzsászlós bevetési lapon rögzítette az eseményt.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján a közigazgatási hatósági eljárás során vizsgált intézkedések vonatkozásában az alábbi tényállást állapítottam meg.

A panaszos megítélése szerint a vele szembeni rendőri fellépés jogtalan volt, őt azért állították meg és igazoltatták valójában, mert ő a rendőröket „figyelmeztette”. A panaszos ugyanis Budapesten közúti forgalomban közlekedett gépkocsijával, amikor azt tapasztalta egy „beláthatatlan” kanyarban, hogy rendőrök intézkednek egy másik gépkocsival szemben. A panaszos elmondása szerint ezt balesetveszélyesnek ítélte meg, ezért egyszer dudált is, figyelmeztetésképpen, nehogy elé lépjenek. A rendőrök mellett le is lassított és kifejtette, hogy az intézkedés helyszíne veszélyes a forgalomra. Ezután a rendőrök félreállították és elkérték az iratait, amit a panaszos átadott nekik.

Az intézkedő rendőrök jelentése nem sokban tér el a panaszos beadványában foglaltaktól, mivel annak tartalma szerint éppen intézkedést foganatosítottak a fentiekben rögzített helyszínen, amikor az intézkedés végéhez közeledve megállt mellettük egy személygépjármű, melynek sofőrje indokolatlan hangjelzés használat közben, lekezelő hangnemben azt közölte a rendőrökkel, hogy megítélése szerint nem megfelelő a rendőri intézkedés helykiválasztása. A BRFK Bevetési Főosztály vezetője tájékoztatása ezeket az információkat a jelentéssel egyezően tartalmazza kiegészítve azzal, hogy a panaszost karjelzéssel félreállították és általános igazoltatás alá vonták, és az intézkedés végén figyelmeztetésben részesítették.

A főosztályvezető az ügyben keletkezett rendőri jelentés, valamint az intézkedő rendőrök meghallgatása alapján azt állapította meg, hogy a r. törzsrörmester közölte az intézkedés alá vont személlyel, hogy az általa használt indokolatlan hangjelzés, valamint a feléjük intézett lekezelő hangnem miatt kezdték meg az intézkedést.

Az intézkedéskor készült RK lapon a cselekmény rövid leírásaként az általános igazoltatás, a figyelmeztetés valamint a KRESZ 30. §-ára történő hivatkozás szerepel.

A rendőrségi iratokból kiderül tehát az, hogy a panaszossal szembeni intézkedés alapja az általános igazoltatás volt.

1.) a panaszos sérelmezte az igazoltatást, majd az azt követően foganatosított adatellenőrzést és adatrögzítést.

A rendőri intézkedés jogszerűségének vizsgálatakor az alábbi következtetések vonhatók le.

A rendőr intézkedési kötelezettségéről az Rtv. 13. § (1) bekezdése¹ rendelkezik. A rendőr intézkedési kötelezettségét a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése² szabályozza.

A rendőri intézkedés során foganatosított igazoltatást az Rtv. 29. § (1) bekezdése³ szabályozza.

¹ **Rtv. 13. § (1) bekezdés** alapján, a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

² **Szolgálati Szabályzat 3. § (1) Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.**

³ **Rtv. 29. § (1)** A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A rendőri jelentések szerint a rendőri intézkedés indoka a panaszos által alkalmazott hangjelzés és a rendőrökkel szemben használt hangnem volt.

A panaszos által használt hangjelzés indokoltságának vizsgálata során az alábbiak állapíthatók meg.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 30. §-a szerint, „hangjelzést adni csak balesetveszély esetében, a baleset megelőzése érdekében, valamint - lakott területen kívül - az előzési szándék jelzése céljából szabad.”

A rendőri jelentések és a panaszos által előadottak nem ellentétesek abban a kérdésben, hogy használt-e a panaszos hangjelzést. Ez esetben azt kellett vizsgálni, hogy szolgálhatott-e jogszerű intézkedés alapjául a panaszos által használt hangjelzés.

A panaszosnak életszerű az az érvelése, miszerint ő annak érdekében használta a hangjelzést, hogy elkerüljön egy esetleges balesetet, hiszen attól tartott, hogy kilép elé valaki. Erre az esetre pedig a KRESZ 30. §-a is lehetőséget biztosít, hiszen kivételként jelöli meg egyebek mellett a baleset megelőzése esetén alkalmazható hangjelzést.

A panaszos által megküldött fényképfelvétel is bizonyító erejű a tekintetben, hogy baleset megelőzése érdekében indokolt lehetett a hangjelzés, azon ugyanis jól látható, hogy a rendőrök egy jobbra ívelésű, be nem látható útkanyarulatban vonták intézkedés alá a panaszost – ahol korábban egy másik személlyel szemben intézkedtek –, ráadásul olyan helyen, ahol az úttest két sávja záróvonallal van elválasztva egymástól. Szükséges utalni arra is, hogy a Rendőrség nem cáfolta a panaszossal szembeni intézkedés ezen körülményét, azaz, hogy arra egy útkanyarban került sor.

A panaszos által előadottak megvizsgálása céljából helyszínmegtekintés foganatosítására került sor, melynek során a tapasztaltak fényképfelvételen rögzítésre kerültek.

A helyszínen megállapítható, hogy a rendőrség szolgálati gépkocsija a korábbi intézkedés megkezdésekor beláthatatlan jobbra ívelésű útkanyarulatban állt meg, ahol a gépkocsi bal oldala és a záróvonal között kb. 1,5 méter hely maradt. Az út egy-egy sávos, a panaszos a lejtőn lefelé közlekedve nem láthatta a rendőrségi gépkocsit, mivel a jobbra ívelésű kanyar belső ívét a kerítésen felfutó zöld növényzet eltakarja. A kanyar megkezdése előtt a záróvonal kezdeténél a „Megállni tilos!”, „Veszélyes útkanyarulatok jobbra vagy balra”, illetve „Előzni tilos!” közúti jelzőtábla került elhelyezésre.

A helyszíni megtekintésekor – a közúti jelzőtáblák kihelyezésének ismeretében – a veszélyhelyzet megítélésünk szerint fennállt, mely alapján a panaszos emiatti hangjelzése indokolt volt.

Szükséges utalni arra is, hogy a rendőri jelentések nem cáfolják azt a körülményt, hogy a korábban foganatosított intézkedés egy útkanyarulatban történt. A rendőrautó veszélyes elhelyezkedését az sem befolyásolja, hogy a rendőrök láthatósági mellényben voltak és a jelentések szerint a fényhíd be volt kapcsolva.

A közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról a 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv (továbbiakban: Irányelv) ad útmutatást.

Az Irányelv szolgálati gépkocsival végrehajtott megállás fejezetének 2.1.2.1. pontja szerint, „Ha a jelzésadás helyénél a jármű biztonságosan nem állítható meg, akkor olyan helyre kell «vezetni», ahol a megállási feltételek adottak.”

A fentiek alapján a rendőrségi gépkocsi vezetőjétől elvárható lett volna, hogy a korábban megkezdett és a panaszos érkezéséig befejezett intézkedés megkezdésekor a megállítási helyszínét úgy válassza meg, hogy az a megállási feltételeknek megfeleljen.

A rendőrségi gépjárművek megkülönböztető jelzéseinek használatáról, valamint a gépjárművezetők pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról szóló 63/2007. (OT 34.) ORFK utasítás (ORFK utasítás) 6. és 7. pontja az alábbiakat írja elő:

„6. A megkülönböztető jelzés használata során úgy kell közlekedni, hogy a közlekedés résztvevőinek kellő idő álljon rendelkezésére a közlekedési helyzet felmérésére és a megkülönböztető jelzést használó jármű továbbhaladásának biztosítására.

7. A megkülönböztető jelzéseket használó gépjármű vezetőjének fokozott figyelemmel kell betartania a közúti közlekedés szabályait. A gépjármű vezetője csak akkor élhet a részére biztosított előnyökkel, ha meggyőződött arról, hogy a forgalom résztvevői biztosították számára az akadálytalan továbbhaladás feltételeit, és magatartásával a közlekedés biztonságát, valamint a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos által észlelt és hangadással jelzett veszélyhelyzet megítélésem szerint fennállt.

Az intézkedés másik okaként a rendőrök felé intézett lekezelő hangnem miatti intézkedés vizsgálatok az alábbiak állapíthatóak meg.

A Panasztestület korábbi állásfoglalásaiban – elsőként a 20/2008. (VI. 25.) sz., később pl. a 149/2008. (XII. 3.) sz. és a 189/2009. (VI. 24.) sz. állásfoglalásokban is – elvi élel kimondta, hogy az igazoltatás, mint minden rendőri intézkedés célhoz kötött, mindig kell lennie valamilyen törvényi jogalapjának és céljának. A rendőri intézkedés egyetlen esetben sem lehet önkényes, önmagáért való, és az eljáró rendőr megtorló, retorzió-szerű jelleggel nem foganatosíthat intézkedést.

A Panasztestület az állásfoglalásában visszautalt a 284/2009. (IX. 30.) számú állásfoglalására, amelyben többek között a következőket mondta ki: „Önmagában az a tény, hogy egy állampolgár egy (vélt jogsértésen alapuló) közlekedési nézeteltérés miatt a rendőrökkel vitába, szóváltásba keveredik, még nem alapozza meg az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerinti igazoltatási okot (a panaszos a Rendőrség által is elismerten – nem valósított meg sem bűncselekményt, sem pedig szabálysértést –). Nincs olyan, a közrend, a közbiztonság védelmét, illetőleg bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célt szolgáló ok, ami ilyen esetben a rendőri intézkedés alapjául a Rendőrség részéről felhívható lenne.”

A Rendőrség igazoltatási okként nem jelölte meg a panaszban említett biztonsági öv használatának elmulasztását, mely körülmény a rendőri jelentésekben sem került megemlítésre, ezért ezen intézkedési jogalap nem lett a vizsgálat tárgya.

Összefoglalva megállapítható, hogy a panaszos által használt hangjelzés az adott közlekedési helyzetben indokolt volt, illetve a rendőrök és a panaszos között kialakult közlekedési nézeteltérés a rendőri intézkedésre okot nem adhatott, ezért egyetértve a Panasztestület megállapításával, illetve az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjének szakmai állásfoglalásával, a sérelmezett rendőri intézkedés szakszerűtlen és jogszerűtlen volt, mely miatt a panasznak helyt adok.

A rendőri intézkedés során az igazoltatással összefüggő és az azt követően foganatosított adatellenőrzést és rögzítést az Rtv. 29. § (3)⁴ és (8)⁵ bekezdése, illetve a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (továbbiakban: IRM rendelet) 38. § (1) és (2)⁶ bekezdése szabályozza.

Tekintettel arra, hogy az igazoltatást jogalap nélkül foganatosították, ezért az ehhez kapcsolódó adatlekérdezés és adatrögzítés tekintetében is a panasznak helyt adok.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt nem azonosították magukat, az intézkedés tényét és célját nem közölték.

A rendőri intézkedés megkezdése előtti kötelezettségeket az Rtv. 20. § (2)⁷ bekezdése és az IRM rendelet 4. § (1)⁸ bekezdése foglalja magába.

A rendőri jelentés szerint, az eljáró rendőrök panaszossal szembeni intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, nevük és szolgálati helyük közlésével kezdték meg. A r. törzsőrmester közölte az intézkedés alá vont személlyel, hogy az általa használt indokolatlan hangjelzés, valamint a velük szemben használt lekezelő hangnem miatt kezdték meg az intézkedést.

A Rendőrség a panaszos kifogásaival szemben arról számolt be, hogy az eljáró rendőrök eleget tettek a szolgálati fellépés kapcsán előírt kötelezettségeknek, azonban az intézkedés okaként olyan körülményre hivatkoztak, mely miatt rendőri intézkedést nem kezdeményezhettek volna, ezért a panasznak e tekintetben is helyt adok.

⁴ **Rtv. 29. § (3)** *Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.*

⁵ **Rtv. 29. § (8)** *E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.*

⁶ **IRM rendelet 38. § (1)** *Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valóságos kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.*

(2) Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

⁷ **Rtv. 20. § (2)** *A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.*

⁸ **IRM rendelet 4. § (1)** *A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.*

3.) *A panaszos kifogásolta, hogy nem tájékoztatták a panasztételi lehetőségeiről.*

A rendőri jelentések szerint, a panaszost a jogszabályban foglalt panasztételi lehetőségről tájékoztatták, azonban a panaszos volt az, aki nem volt hajlandó meghallgatni a rendőrök felvilágosítását.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A panaszos elmondása szerint a BRFK Bevetési Főosztály rendőrei nem tájékoztatták a panasztételi lehetőségéről, az ezzel kapcsolatos jogairól a később kikerülő BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság járőreitől szerzett tudomást, a Panasztestületről azonban a Nyomozó Ügyészségtől kapott csupán információt.

A fentiek alapján a panasznak e tekintetben is helyt adok.

4.) *A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem adták vissza az iratait.*

A panasz ezen részének vizsgálata során – miszerint a rendőrök nem voltak hajlandók visszaadni a panaszos iratait mindaddig, míg a telefonjából nem törli ki a rendőrségi gépkocsiról készített fényképfelvételt – a történeteket utólagosan – figyelemmel a panaszos által előadottak és a rendőrség által nyújtott információk között meghúzódó feloldhatatlan ellentétre – rekonstruálni nem lehetett. Az azonban megállapítható, hogy az okmányokat a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság beosztottai adták vissza a panaszosnak. Nevezett sérelme és a rendőri jelentések ez irányú hiányosságai és ellentmondásai miatt a Panasztestület a panasz ezen részében megnyugtató módon nem tudott állást foglalni. A rendelkezésre álló iratokból és a kikerülő rendőrök által elmondottakból a panaszos elmondása életszerű, ezért a panasznak e tekintetben is helyt adok.

IV.

5.) *A panaszos sérelmezte a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály beosztottjainak a rendőri intézkedés során tanúsított viselkedését és hangnemet.*

A panaszos sérelmezte a rendőrök által használt hangnemet és a viselkedésüket, amelyet az aznapi központi ügyeleten tett bejelentésében is szóvá tett. A panaszos hozzátette azt is, mivel úgy érezte, hogy nem megfelelő az intézkedés hangneme, ezért ő maga is felemelte a hangját, de az nem volt rosszindulatú, agresszív.

A rendőri intézkedéssel összefüggésben az Rtv. 2. § (1)⁹ bekezdést és az Rtv. 15. § (1)¹⁰ bekezdést szükséges megemlíteni.

Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

⁹ *Rtv. 2. § (1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.*

¹⁰ *Rtv. 15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*

A jogszabályhelyek olyan kötelezettséget rónak a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan, szükségtelen, vagy túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály vezetőjének tájékoztató levele, valamint az intézkedő rendőrök jelentése szerint az eljáró rendőrök mindvégig kulturált, tisztelettudó magatartással beszéltek a panaszossal. Ezen túlmenően mind a tájékoztató levél, mind pedig az intézkedő rendőrök jelentése arról adott számot, hogy a panaszos volt az, aki arrogáns hangnemben beszélt. A jelentésben az is szerepel, hogy a panaszos az intézkedés alatt folyamatosan telefonált, fényképezett, a tájékoztatót nem volt hajlandó meghallgatni, közölte az intézkedő rendőrrel, hogy ő rendszám alapján tenne panaszt. Felhívta a 112-es központi segélyhívó számot, ahol panaszát megtette.

Megállapítható, hogy a rendőr mindenkor az Rtv.-ben előírt magatartást köteles tanúsítani intézkedése során, és ennek keretében köteles tiszteletben tartani és védelmezi az emberi méltóságot, óvni az ember jogait. Ezen kötelezettség még akkor is terheli a rendőrt, mint a közhatalom egyik megtestesítőjét, ha adott esetben úgy ítéli meg, hogy a vele szemben az intézkedést alá vont személy nem megfelelő hangnemet használ.

A helyszínre kikerülő a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság két rendőreinek jelentése megegyezik a tekintetben, hogy ők az intézkedés kezdetén történekről nem tudnak beszámolni, azonban megjegyezték, hogy a panaszos a kikerkezésüket követően nyugodott meg, míg az intézkedést megkezdő rendőrök a nyugalmukat megtartva a panaszos adatait ellenőrizték.

A fentieket figyelembe véve a panaszt e tekintetben elutasítom.

Tekintettel arra, hogy a panasz a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság beosztottai rendőri intézkedése elleni panaszt nem tartalmaz, ezért ezen intézkedéseket nem vizsgáltam.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése¹¹, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése¹² alapul.

¹¹ Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint:

„Akinak az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

¹² Rtv. 93/A. §-a szerint:

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bek., 29. § (1), (3), (8) bek., 2. § (1) bek., 15. § (1) bek., 20. § (2) bek., 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései, 92. § (1) bek.;
- IRM rendelet 3. § (1) bek., 38. § (1) és (2) bek., 4. § (1) bek.,
és (6) bek., 60. § (4) bek. b) pontja,
- KRESZ 30. § ;
- Irányelv 2.1.2.1. pontja;
- ORFK utasítás 6. és 7. pontja,

Budapest, 2011. augusztus „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**